

Etelä-Karjala-ohjelma 2026-2029 ja sen ympäristöselostus

Maakuntahallitus 22.09.2025

124/06.01/2024

Valmistelija

Laura Peuhkuri
puh. +358 40 631 5970
laura.peuhkuri@ekarjala.fi

Etelä-Karjala-ohjelma 2026-2029 on maakunnan kehittämisen asiakirja, joka sisältää sekä pitkän tähtäimen strategisen suunnitelman (vision 2040) että neljän vuoden välein laadittavan maakuntaohjelman (strategiset valinnat 2026-2029) ja alueen TKI-vahvuuksiin pohjautuvat älykkään erikoistumisen painotukset kokoavan innovaatiostrategian 2026-2029. Ohjelmatyötä ohjaavat laki alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta (ns. ALKE-laki, 756/2021) sekä pitkän aikavälin tavoitteiden osalta maankäyttö- ja rakennuslaki. Älykäs erikoistuminen on alue- ja rakennepolitiikan varojen hallinnoinnin mahdollistava edellytys.

ALKE-lain 26§ mukaisesti ”maakunnan alueella toimivien viranomaisten tulee ottaa toiminnassaan huomioon maakuntaohjelma ja edistää sen toteuttamista. Viranomaisten on myös muutoin arvioitava toimenpiteidensä vaikutuksia alueen kehitykseen. Viranomaisten on pyydettävä maakunnan liitolta lausunto sellaisista suunnitelmista ja toimenpiteistä, jotka poikkeavat merkittävästi maakuntaohjelmasta tai saattavat heikentää palvelujen saatavuutta, työllisyyttä tai elinvoimaa alueella.”

Maakuntahallitus on hyväksynyt 27.1.2025 maakuntaohjelman osallistumis- ja arviointisuunnitelman, joka on toiminut myös Etelä-Karjala-ohjelman valmistelun työsuunnitelmana. Etelä-Karjala-ohjelman 2026-2029 valmistelu käynnistyi syksyllä 2024. Valmistelun aikana on järjestetty useita ohjelmavalmistelulle räätälöityä sidosryhmätilaisuuksia sekä käyty tiivistä keskustelua strategian eri osa-alueita kattavien maakunnallisten teemaverkostojen kanssa. Valmistelun eri vaiheista on tiedotettu maakuntavaltuustoa, maakuntahallitusta ja maakunnan yhteistyöryhmää, ja myös kuntien työvaliokuntaa, ja tuotu näiden muutosehdotukset osaksi valmistelua. Asia on ollut myös esillä Etelä-Karjalan liiton kuntakierroksilla 2024 ja 2025.

Valmistelun keskeisinä lähtökohtina on ollut tuottaa jatkuvuutta aiemmalle hyvälle kehittämiselle samalla kun huomioidaan muuttuneen toimintaympäristön aikaansaama tilannekuva ja uudet reunaehdot toiminnalle. Uudella ohjelmakaudella painottuvat kansainvälisyyden, yliaalueellisen yhteistyön ja kokonaisturvallisuuden näkökulmat. Kestävä kehitys ja ympäristövastuu ovat maakunnan pitkäaikaisia painotuksia, jotka huomioidaan edelleen läpileikkaavasti. Tavoitteena on myös ollut vahvistaa pitkän aikavälin ja kunnanvaltuustokauden pituisen kehittämisjatkumon yhteyttä sekä tukea aluekehittämisen ja -suunnittelun rajapintaa.

Etelä-Karjalan visio 2040 on, että olemme kansainvälisesti osaava, yhteisöllisesti rajalla ja saavutettavasti Saimaalla. Visiolauseena on ”Muutamme tarinan suunnan”. Maakuntaohjelmakauden tavoitteet on kiteytetty strategisiksi valinnoiksi 2026-2029, jotka jäsentyvät pitkän aikavälin vision alle teemoittain. Jokainen valinta on selitetty ja siihen kytkeytyy kärkihanke, joka ilmentää ajankohtaista kehittämiskokonaisuutta.

Seuranta ja mittaristo sisältää tavoitteet sekä vuodelle 2029 että vuodelle 2040. Pitkän aikavälin suunnittelu pohjautuu aiempaan Etelä-Karjalan tulevaisuustarkasteluun sekä sitä täydentävään analyysiin. Ohjelmavalmistelussa on myös hyödynnetty kansalliset ja kansainväliset analyysit maakunnan tilanne- ja kehityskuvasta muuttuneessa toimintaympäristössä.

Laki ohjelmien ja suunnitelmien vaikutusten arvioinnista (ns. SOVA-laki) edellyttää ympäristöselostuksen laatimista Etelä-Karjala-ohjelman kaltaisista merkittävistä viranomaisten suunnitelmista. Ympäristövaikutusten arviointi on tehty ja ympäristöselostus laadittu liiton virkатыönä, mitä on ohjannut eri sidosryhmien edustajista koottu SOVA-ryhmä. Etelä-Karjala-ohjelman 2026-2029 toimenpiteet ovat yleispiirteisiä ja isommat investoinnit edellyttävät erillisiä YVA-prosesseja. Ympäristöselostuksessa on ennakoitu eri toimien ristikkäisvaikutuksia, mihin on syytä kiinnittää huomioita ohjelman toimeenpanossa.

Etelä-Karjalalle ominaisia ympäristöllisiä piirteitä ovat vesistöt, harjut ja metsät sekä rajaan ja historiaan pohjautuvat kulttuurikohteet. Elinkeinoelämä on painottunut tuotannolliseen toimintaan, joka perustuu luonnonvarojen jatkojalostukseen. Maakunnan sijainti rajan pinnassa asettaa tiettyjä haasteita infrastruktuurin kehittämiseksi, mikä on kriittistä elinvoiman kehittämiseksi ja alueen ihmisten hyvinvoinnille.

Etelä-Karjala-ohjelman 2026-2029 luonnos ja sen ympäristöselostus ovat asiakohdan liitteenä. Tämän maakuntahallituskäsittelyn jälkeen ne asetetaan julkisesti nähtäville [lausuntopalveluun](#). Lausunnot ja palaute pyydetään sähköisesti, ensijaisesti palvelun kautta. Annettu lausuntopalaute vastineineen sekä sen pohjalta muutettu ohjelma tuodaan uudelleen hallituksen käsittelyyn marraskuussa. Maakuntavaltuusto hyväksyy Etelä-Karjala-ohjelman 2026-2029, tavoitteena tämän vuoden aikana.

Valmistelija Laura Peuhkuri esittelee asiaa kokouksessa. Asiakohta pyydetään tarkistamaan kokouksessa.

Ehdotus

Maakuntahallitus hyväksyy luonnoksen Etelä-Karjala-ohjelmasta 2026-2029 ja sen ympäristöselostuksen asetettavaksi nähtäville.

Asiakohta tarkastetaan kokouksessa.

Päätös